

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Bakalářská práce

2024

Radovan Marek

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Vývoj britské zahraniční politiky po invazi do Iráku

Bakalářská práce

Autor práce: Radovan Marek

Studijní program: Politologie a mezinárodní vztahy

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Tomáš Kučera, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 31.07.2024

Radovan Marek

Bibliografický záznam

Marek, Radovan. *Vývoj britské zahraniční politiky po invazi do Iráku*. Praha, 2024. X s.
Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, Katedra politologie. Vedoucí bakalářské práce Mgr. et Mgr. Tomáš Kučera, Ph.D.

Rozsah práce: 61667 znaků včetně mezer

Abstrakt

Tato práce se zabývá vývojem britské zahraniční politiky po válce Iráku, zkoumáním, jak se vyvíjel politický diskurz ohledně humanitárních intervencí v průběhu času. Práce si klade za cíl analyzovat vybrané projevy britských premiérů při rozhodování o vojenských intervencích a srovnání zvolených přístupů. V teoretické části se píše o kontextu britské politiky a zkoumání konceptů diskurzu dle kritické diskurzivní analýzy. V praktické části jsou zkoumány konkrétní diskurzivní strategie a rétorika použitá k normalizaci války a k podpoře humanitární intervence na vybraných textech přepsaných projevů. Cílem práce je ukázat, jak se vyvíjela britská zahraniční politika prostřednictvím rozboru diskurzu o humanitárních intervencích a jaký vliv měla válka v Iráku na tento vývoj.

Abstract

This thesis examines the development of British foreign policy in the aftermath of the Iraq War, exploring how political discourse on humanitarian intervention has evolved over time. The thesis aims to analyze selected speeches made by British prime ministers when making decisions about military interventions and to compare the approaches taken. The theoretical part describes the context of British politics and examines concepts of discourse according to critical discourse analysis. The practical part examines the specific discursive strategies and rhetoric used to normalize war and to support humanitarian intervention using selected texts of transcribed speeches. The aim of the thesis is to show how British foreign policy has evolved through an analysis of the discourse on humanitarian intervention and how the Iraq war has influenced this development.

Klíčová slova

Velká Británie, Irák, válka, zahraniční politika, intervence

Keywords

Great Britain, Iraq, war, foreign policy, intervention

Title

Evolution of British foreign policy after the invasion of Iraq

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé práce Mgr. et Mgr. Tomáši Kučerovi, Ph.D. za cenné rady a trpělivost při konzultacích

Obsah

Úvod.....	9
1. Metodologie.....	10
2. Invaze do Iráku.....	11
2.1 Zahraniční politika Tonyho Blaira.....	11
2.2 Situace v Iráku.....	12
2.3 Projevy Tonyho Blaira.....	12
2.4 Analýza projevů Tonyho Blaira.....	13
2.5. Chilcotova zpráva.....	17
2.6. Identifikovaná témata.....	17
2.6.1 Změna režimu.....	17
2.6.2 Diktátor.....	18
2.6.3. Zbraně hromadného ničení.....	18
2.7. Média a sociální kontext doby.....	19
3. Změny ve vládě a intervence v Libyi.....	20
3.1 Od Labouristů k liberálům a konzervativcům.....	20
3.2 Projevy Davida Camerona k intervenci v Libyi.....	20
3.3. Závěry z Cameronových projevů.....	24
3.3.1. Používání jazyka a rétoriky.....	24
3.4. Vývoj britské zahraniční politiky od Iráku k Libyi.....	26
4. Sýrie a vývoj vnímání zahraniční politiky.....	27
4.1 Proslov Davida Camerona k hlasování o Sýrii.....	28
4.1.1. Posun od Libye k Sýrii.....	31
4.2 Theresa Mayová a změny v britské politice.....	32
4.3 Nové hlasování o Sýrii.....	32
Závěr.....	34
Summary.....	36
Použitá literatura.....	38

Úvod

V této bakalářské práci se zabývám britskou zahraniční politikou a jejím vývojem během jednadvacátého století ve vztahu k humanitárním intervencím. Jako klíčový moment jsem označil invazi do Iráku. Kontroverzní válku, do které Británii vtáhl její tehdejší premiér Tony Blair spolu s americkým prezidentem Georgem W. Bushem. Akce, která měla zpočátku velkou podporu veřejnosti i politiků se časem proměnila v geopolitickou noční můru a dnes je už označována za chybu a velké selhání. Jak velký vliv má však taková událost na společenské povědomí a přístup k politice a diskurzu je pro mě hlavní otázkou.

Odpověď na tuto otázku budu hledat prostřednictvím diskurzivní analýzy a komparací humanitárních intervencí v Iráku, Libyi a Sýrii, jak byly prezentovány v projevech Tonyho Blaira, Davida Camerona a Theresy Mayové. Cílem práce bude najít a identifikovat paralely a rozdíly v diskurzu během let a popsat tak evoluci britského vnímání vojenských intervencí.

Jako spolehlivé primární zdroje pro mou analýzu mi poslouží psané záznamy projevů z webu Hansard, který archivuje všechna jednání britského parlamentu a pro další nejen mimoparlamentní projevy přepisy britský deník The Guardian, který nabízí rozsáhlou databázi projevů zejména z Blairovy éry. Zkoumané subjekty budou tedy tři, Tony Blair, který působil 10 let (1997-2007) jako britský premiér, David Cameron, který na tomto postu reprezentoval konzervativce 6 let (2010-2016) a jeho nástupce, Theresa Mayová, která byla premiérkou v letech 2016 až 2019.

Cílem mého textu je porozumět vývoji britské zahraniční politiky v minulých dvou dekáдах a zkoumat, jak velký vliv válka v Iráku měla na následná jednání o humanitárních intervencích. Britská politika si prošla v minulém století zásadními změnami, došlo k dekolonizaci, proměně Evropy, rozpadu sovětského státu a posílení role OSN. Můj argument, který se v textu pokusím dokázat empirickými důkazy, na hlavní prezentovanou otázku, je že válka v Iráku vedla k větší opatrnosti a většímu počtu požadavků pro odsouhlasení intervencí v Libyi a Sýrii.

1. Metodologie

Diskurzivní analýza je sada metod a teorií pro zkoumání jazyka v sociálním kontextu (Beneš 2008, 92). Jako metodu pro výzkum diskurzu jsem zvolil kritickou diskurzivní analýzu (CDA) po vzoru Normana Fairclougha. Kritická diskurzivní analýza je založena na předpokladu, že jazyk je nedílnou součástí společenského života a můžeme tak na něj zaměřit společenský výzkum. (Fairclough 2003, 2). Fairclough chápe diskurz jako trojdimenzionální fenomén a definuje samotnou metodologii CDA. Tu dělí na tři fáze: deskripci, tedy popis psaného projevu, interpretaci neboli analýzu diskurzivních metod a vysvětlení širšího společenského kontextu.

CDA bývá prezentována jako metoda, která si klade za cíl porozumět, odhalit, a hlavně zpochybnit společenskou nerovnost, která je vyjadřována a legitimizována používáním jazyka (Van Dijk 1993). Van Dijk ve své práci *Principles of Critical Discourse Analysis* jmenuje klíčové koncepty CDA: diskurz (jazyk v psané formě, kritická teorie, mocenské vztahy a ideologie. Metodologické přístupy diskurzivní analýzy zahrnují zkoumání struktury textu, kontext komunikace a mocenské vztahy mezi zúčastněnými, například projev premiéra k poslancům. Důležitým aspektem je společenský kontext, který nám pomáhá porozumět diskurzu a jeho proměnám. Klíčové je pro kritickou diskurzivní analýzu zkoumání, jak se mění a vyvíjí jazyk v závislosti na mocenských vztazích a společenských vazbách (Van Dijk, 1993).

Data pro můj výzkum budou psané přepisy projevů britských premiérů, které jsem získal z online zdrojů oficiálního parlamentního webu Hansard nebo britského deníku *The Guardian*. Vybral jsem projevy, které mi přišly jako klíčové pro sledování vývoje britské zahraniční politiky na příkladech přístupu k humanitárním intervencím. Zaměřím se jazykové prostředky, které ve svém projevu používají, témata, která se v projevech a opakují a klíčové argumenty a rétorické strategie, které politici používají. Jako obecné analytické závěry budu u jednotlivých případů sledovat používání jazyka a rétoriky, zejména legitimizaci vojenské intervence a démonizaci nepřítele, diskurzivní strategie jako například apel na mezinárodní právo a společenství, zejména tedy na rezoluce Rady bezpečnosti OSN a použití historických paralel v diskurzu, odkazy na předchozí nebo probíhající intervence. Pro kritickou diskurzivní analýzu bude důležité zkoumat ideologické aspekty diskurzu, zejména tedy moc a hegemonie, jak politici využívají jazyk k posilování mocenských struktur a jak ním obhajují použití vojenské síly. Je potřeba všechny projevy také vnímat

v politickém kontextu a brát ohled na veřejné mínění.

Pro analýzu vývoje britské zahraniční politiky po Iráku budu také kromě již výše zmíněných jazykových prostředků hledat stopy Iráku a historické souvislosti. Mým cílem je tedy porovnat dílčí projevy a identifikovat shody nebo naopak rozdíly v diskurzu.

2. Invaze do Iráku

2.1 Zahraniční politika Tonyho Blaira

New Labour je označení pro směr britské labouristické strany v letech 1994 až 2010, kdy ji vedli předsedové Tony Blair a následně Gordon Brown. Labouristická strana je jednou z hlavních politických stran Velké Británie a od roku 1922 byla vždy buď u vlády nebo jako hlavní opoziční strana. New Labour reprezentoval změnu v identitě strany, a odsunul směřování této dosud levicové strany více napravo, směrem k tržnímu hospodářství a byla to jakási střední cesta mezi kapitalismem a socialismem. Hlavním představitelem New Labouru je Tony Blair, britský premiér, který vedl stranu od roku 1997, kdy po drtivém vítězství ve volbách ukončil dlouhou 18letou vládu konzervativců a dal nový směr nejen britské labouristické straně, ale Británii jako takové, zejména v zahraniční politice.

Ideologie zahraniční politiky New Labouru bývá v akademických kruzích označována za liberální internacionalismus. Rhiannon Vickers ve své knize *The Labour Party and The World* volume 2 toto označení používá pro filozofie zahraniční politiky New Labouru, která vycházela ze šesti přesvědčení: možnosti reformy systému, odpovědnosti za mezinárodní společenství, demokratické principy a morální normy, kolektivní bezpečnost, kontrola zbraní a mezinárodní solidarity dělnické třídy (Vickers 2011, 3). Spojené království podle studie Paula Williamse v knize *British Foreign Policy under New Labour* popisuje čtyři směry zahraniční politiky, které Blairova labouristická strana reprezentovala. Multilateralismus, Atlanticismus, který Williams definuje jako vládní touhu po tom být spojencem číslo jedna pro Spojené Státy, podporu neoliberálních principů a moralismus (Williams 2005, 7).

Ve své disertační práci Jan Váška popisuje, jak se atlanticismus se promítl do britské zahraniční politiky nejvíce po událostech z 11. září 2001, kdy proběhl teroristický útok na Spojené státy a Spojené království se tak rozhodlo plně postavit na stranu svých amerických

spojenců. Toto spojení amerických neokonzervativců a britských liberálních internacionalistů vstoupilo do války v Iráku a ovlivnilo vývoj britské zahraniční politiky a jejího vnímání mezi lidmi (Váška, 2016).

2.2 Situace v Iráku

V srpnu roku 1990 Irák pod vedením diktátora Saddáma Husajna napadl a anektoval Kuvajt. Tento akt agrese byl mezinárodně odsouzen a v reakci na invazi Spojené státy provedli v koalici vojenskou operaci Pouštní bouře, která vedla k porážce Iráku. Po válce v Zálivu OSN uvalila na Irák ekonomické sankce s cílem režim donutit k odzbrojení včetně provedení inspekci jaderného programu.

Po teroristických útocích 11. září 2001 se stal Irák jedním z terčů Bushovy doktríny a zařadil se na seznam států podporující terorismus. Bush věřil, že Spojené státy mají právo preventivně zasahovat proti státům podezřelým z podpory terorismu a vlastnictví zbraní hromadného ničení.

2.3 Projevy Tonyho Blaira

Analýzou Blairových projektů a jeho směřování zahraniční politiky se zabýval už v minulosti například Norman Fairclough ve své práci Blair's contribution to elaborating a new 'doctrine of international community' (Fairclough 2003).

V roce 1999 mluví Blair o globalizaci, o důležitosti událostí ve světě na domácí ekonomiku, uprchlickou krizi a kriminalitu, tyto problémy se dají podle Blaira řešit pouze mezinárodní kooperací. Fairclough pak mluví o narativu mezinárodní bezpečnosti z projevu Tonyho Blaira v dubnu 1999 kdy rozděluje aktéry na protagonisty ("my") a antagonisty, Saddám Husajn, Milosević, kteří terorizují své vlastní lidi a ohrožují mezinárodní bezpečnost (Fairclough 2003, 5). Blair zde pak při popisování antagonistů využívá "nadlexikalizaci" a popisuje antagonisty jako "diktátory", "kriminálníky" a "zlo" (Fairclough 2003, 6). Duben 2002 pak přináší představení zbraní hromadného ničení jako hlavní hrozbu zla v rukou diktátorů. Fairclough zmiňuje, že podle vládních představitelů jsou zbraně hromadného ničení něco, čeho bychom se měli bát, pokud je mají naši protivníci, ale je v pořádku, že je máme my a naši spojenci (Fairclough 2003, 7).

Blair hovoří o určování a zejména šíření "našich" hodnot jako o strategii pro dosažení bezpečnostních cílů. Na kritiku, že tyto "naše" hodnoty jsou hodnoty západní a jejich šíření

je kulturním imperialismem reagoval ve svém projevu v lednu 2003, kdy “naše” hodnoty označuje za univerzální. Tyto hodnoty jsou svoboda, právní stát, lidská práva a demokracie.

Když Blair promlouvá k národu, aby obhájil vojenskou akci v Iráku, používá jako argumenty “brutální státy, jako je Irák” a jejich zbraně hromadného ničení a teroristické skupiny, které přinášejí na svět chaos a ničí řád. Hodnoty jsou zmíněny v kontextu “pomozme Iráku k demokracii” a “odstranění Saddáma” bude “požehnáním” (křesťanský výraz) pro obyvatele Iráku (Fairclough 2003, 10).

Fairclough v této analýze sleduje vývoj diskurzu a re-kontextualizaci mezinárodní komunity o kterou se Blair během let snaží. Právě nová doktrína mezinárodní komunity, kde zbraně hromadného ničení v Iráku představují hrozbu pro USA a Británii a vojenská intervence zajistí mezinárodní bezpečnost.

2.4 Analýza projevů Tonyho Blaira

V této podkapitole budu analyzovat vybrané projevy britského premiéra Tonyho Blaira, které přednesl před invazí do Iráku. Cílem této kapitoly je v daných projevech najít a pojmenovat jazykové prostředky diskurzu, ke kterým se pak budu vztahovat v dalších kapitolách, abych mohl popsat vývoj britského diskurzu k otázkám humanitárních intervencí. V případě vůdce Labouristické strany jsem zvolil pro diskurzivní analýzu 7 projevů, které jsem vyhodnotil jako relevantní ať už svým obsahem nebo svou důležitostí pro hlasování parlamentu.

Projev z 06.04.2002

Tony Blair přilétá do amerického Texasu na pozvánku prezidenta Spojených států George W. Bushe. Společně vystupují bok po boku na tiskové konferenci, kde hlavním tématem je situace na Blízkém východě. Blair mluví o hrozbě terorismu a neodkladnosti boje proti němu.

Musíme být připraveni jednat tam, kde nás ohrožuje terorismus nebo zbraně hromadného ničení. Boj proti mezinárodnímu terorismu je správný. Měli bychom ho vést důrazně. Nejen v Afghánistánu, ale i jinde. Nejen vojenskými prostředky, ale i narušením financování terorismu a dopadením prostředníků, kteří financují obchod s terorismem a zbraněmi hromadného ničení. Od 11. září se v mnoha zemích uskutečnily značné akce. Nemělo by se však polevit. (Blair, 2002)

Je zmíněno 11. září i Afghánistán, a připravuje půdu pro vojenskou intervenci mimo

jiné například srovnáním Iráckého režimu se Sierrou Leone, Miloševićem nebo Talibánem. “Pokud je to nutné, měla by být provedena vojenská akce, a pokud je to nutné a oprávněné, měla by opět zahrnovat změnu režimu” (Blair, 2002). Blair v projevu používá specificky expresivní slova pro vzbuzení emocí.

Saddámův režim je odporný. Je brutální, represivní, političtí odpůrci jsou běžně mučeni a popraveni: je to režim, který bez skrupulí obětuje životy svých občanů, aby sám přežil, nebo rozpoutává války se sousedními státy a používá chemické zbraně proti vlastnímu lidu. (Blair, 2002).

Z projevu je jasné, že britský premiér a americký prezident jsou za jedno a mají společné plány o budoucí zahraniční politice. Motívem projevu nejsou jen zbraně hromadného ničení a hrozba, která z nich plyne, ale i demokracie a jistá filozofie západních zemí, kterou je potřeba šířit a ukončit tak barbarské jednání diktátora Saddáma Husajna.

Projev z 10.04.2002

Krátce po návratu z Ameriky, Blair promlouvá k britskému parlamentu šířit poselství o Iráku a přesvědčit poslance, aby se přidali k jeho názoru. Opět používá expresivní přívlastky pro Saddámův režim “opovrženímhodný” a tvrdí, že vyvíjí zbraně hromadného ničení, tedy že irácký diktátor je ohrožením nejen pro lidi ve své zemi a v okolních státech, ale i pro “nás” tedy britské občany. Premiér říká, že postup Británie musí být promyšlený a klidný a veškerá rozhodnutí budou předmětem debaty na půdě parlamentu (Blair, 2002).

Režim Saddáma Husajna je opovrženímhodný, vyvíjí zbraně hromadného ničení a my ho v tom nemůžeme nechat bez kontroly. Je hrozbou pro svůj vlastní lid a region, a pokud mu bude umožněno tyto zbraně vyvíjet, je hrozbou i pro nás. (Blair, 2002)

Blair používá hrozbu zbraní hromadného ničení pro vyvolání strachu a mobilizaci podpory pro intervenci. Těmito projevy má Tony Blair za cíl legitimizaci války, do které se snaží svou zemi i spojence dostat. Používá morální argumenty a vystavuje hrozby pro racionalizaci intervence a obhajobu svých plánů a budoucích rozhodnutí.

Projev z 10.09.2002

Desátého září téhož roku Blair promlouvá na odborářské konferenci, kde zmiňuje důležitost OSN a říká, že vojenská intervenci by měla vždy být tou úplně poslední možností. Blair předává zodpovědnost OSN, říká, že by se se Saddámem mělo jednat prostřednictvím

rezolucí, ale je důležité, aby OSN vyřídilo hrozbu z Iráku a nevyhýbalo se jí.

„Naprosto chápu obavy lidí z unáhlené vojenské akce. Vojenská akce by měla být vždy až poslední možností” (Blair, 2002). V této větě Blair, říká, že chápe, proč se někteří bojí intervence, a naznačuje, že v tomto případě to však bude nutné. Legitimizace války prostřednictvím přesvědčení lidí, že žádná jiná možnost není je opakující se fenomén v jeho projevech.

Mělo by být jasné, že musí být odzbrojen. Ať je jasné, že už nelze klást žádné další podmínky, žádné další hry, vyhýbat se a podkopávat autoritu OSN. Protože vám se vši vážností říkám: pokud se s hrozbou tohoto mezinárodního zločince a jeho barbarského režimu nevypořádáme, nemusí nás to zahltit tento nebo příští měsíc; možná ani tento nebo příští rok. Ale jednou k tomu dojde. A já nechci mít na svědomí, že jsme o hrozbě věděli, viděli jsme, že přichází, a nic jsme neudělali. (Blair, 2002)

Zde Blair jasně říká, že Saddám Husajn musí být odstraněn a pokud to nepůjde diplomaticky skrze OSN, musí dojít k vojenské intervenci.

Projev ze 07.01.2003

Blair mluví o hodnotách a záměrech, kterých chce docílit. Bezpečí od terorismu a zbraní hromadného ničení, stabilní ekonomika a absence regionálních konfliktů, ale i o činnosti proti klimatické změně. Výrazným motivem jeho proslovu je atlanticismus, tedy politika blízké vojenské kooperace mezi Evropou a Spojenými státy. Problém Iráku označuje za “naš” problém, za ohrožení “našeho” způsobu života, západních hodnot, globalizace a kultury (Blair, 2003). “My, Britové, potřebujeme věřit v sami sebe” (Blair, 2003). Projev zakončuje vlasteneckým promlouváním do duše britských občanů (Blair, 2003).

Projev ze 17.03.2003

V projevu ze 17. března, tedy pouhých pár dnů před začátkem invaze pronesl Tony Blair projev k britskému parlamentu, ve kterém obhajuje možný ozbrojený konflikt.

Oběťmi Saddáma jsou především obyvatelé Iráku: tisíce dětí, které každoročně zbytečně umírají, lidé zavření v jeho věznicích nebo popraveni jen proto, že projevíli nesouhlas s režimem. (Blair, 2003).

Zde Blair opět používá k legitimizaci války morální argument a chce, aby lidi věřili,

že je jejich morální povinností pomoci tamním obyvatelům Iráku.

A taky slibuje, že by v případě války bylo prioritou ochránit nevinné civilisty, jejichž bezpečí a budoucnost by byly právě jedním z důvodů invaze. Mluví mimo jiné o chudobě a špatné ekonomické situaci, o přírodních zdrojích, které Irák má a z kterých ekonomicky těží pouze Saddám a jeho okolí. Spojené státy by za pomoci Velké Británie zajistily plynulý přechod k nové demokratické vládě, která by podle slov premiéra zajistila dodržování lidských práv a právní stát. Ultimátum, které Saddám Husajn dostal od OSN prý nedodržel a jeho neúcta vůči rezolucím a odmítání kooperace s OSN znamenají, že diplomatická řešení, ačkoliv mnozí nesouhlasí (Chilcot, 2016), byla vyčerpána (Blair, 2003).

Projev z 18.03.2003

Blairův projev o den později mluví o nevyhnutelnosti intervence a změny režimu v rámci limitů nastavených rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1441. Blair opakuje, že většina obyvatel Iráku žije v chudobě a tisíce dětí ročně umírá (Blair, 2003).

Musíme čelit následkům činů, které prosazujeme. Pro mě to znamená všechna nebezpečí války. Ale pro ostatní, kteří jsou proti tomuto postupu, to znamená – řekněme si to jasně – že irácký lid, jehož jediná skutečná naděje na osvobození spočívá v odstranění Saddáma, se pro ně vše opět uzavře do temnoty; a on se bude moci svobodně mstít těm, o nichž musí vědět, že si přejí jeho konec (Blair, 2003).

Blair invazi Iráku rámuje jako záchranu místního lidu a humanitární záležitost. Projev zakončí slovy o nutnosti jednat a ukázat sílu a odvahu bojovat pro to co je správné a asistovat spojencům v boji proti tyraním, diktaturám a teroristům (Blair, 2003).

Projev z 21.03.2003

První projev premiéra po zahájení vojenské operace. Opět mluví brutalitě iráckého režimu, hrozbě zbraní hromadného ničení a teroristických skupin. Právě zbraně hromadného ničení jsou hlavním motivem tohoto projevu, Saddám musí být odzbrojen, aby obyvatelé Iráku, ale i Británie mohli v klidu žít dál ve svobodném světě (Blair, 2003).

Z těchto projevů je jasné, že se Tony Blair snažil legitimizovat ozbrojený konflikt v Iráku už od počátku a jeho argumentace zůstávala stejná. Ačkoliv při prvních projevech mluvil hlavně o terorismu spojeným s 11. zářím a západních hodnotách, hlavními dvěma motivy následujících projevů se staly zbraně hromadného ničení a hrozba, kterou představují pro každého Brita a utrpení, které Saddám Husajn představuje pro svůj lid, které musí za

každou cenu skončit (Blair, 2003).

Britský premiér reaguje na jistý odpor vůči intervenci zmiňováním důležitosti OSN pro legitimizaci, ale v momentě, kdy mu dochází, že podporu k intervenci od OSN nedostane, začíná mluvit o nevyhnutelnosti konfliktu i přes neúspěch v OSN (Blair, 2003).

2.5. Chilcotova zpráva

K zhodnocení britského rozhodování o Iráku můžeme čerpat z takzvané Chilcotovy zprávy, dokumentu shrnující vyšetřování role země ve válce v Iráku. Vyšetřování bylo oznámeno v roce 2009 tehdejším britským ministrem Gordonem Brownem a vydáno v roce 2016 Sirem Johnem Chilcotem, předsedou komise.

V úvodu zprávy autoři mluví o tom, jak rozhodnutí použít vojenskou sílu v Iráku bylo kontroverzní a stalo se ještě mnohem kontroverznějším, když bylo odhaleno, že plány na vývoj a výrobu zbraní hromadného ničení byly zrušeny. Toto rozhodnutí dle komise nadále ovlivňuje debaty o národní bezpečnosti a intervencích (Chilcot 2016, 4)

Podle zprávy bylo načasování vojenské operace kompletně pod kontrolou americké vlády (Chilcot 2016, 5). A diplomatická řešení ještě nebyla vyčerpána (Chilcot 2016, 6). Zatímco americký prezident Bush se rozhodl už na konci roku 2001 usilovat o změnu režimu v Iráku, zatímco britská vláda na základě doporučení usilovala o odzbrojení Iráku skrze rezoluce Rady bezpečnosti OSN (Chilcot 2016, 6). Jak čas plynul Blair se rozhodl připojit na stranu Ameriky a zvolit vojenskou cestu.

Zpráva vyhodnocuje, že invaze do Iráku nebyla nevyhnutelná a že Saddám Husajn nepředstavoval bezprostřední hrozbu a prezentované důkazy o vývoji zbraní hromadného ničení nebyly pravdivé (Chilcot 2016, 77).

2.6. Identifikovaná témata

2.6.1 Změna režimu

Diskurzu ohledně změny režimu v Iráku se Blair vyhýbal, ostatně jak ve svém projevu 18. března 2003 pronesl v britském Parlamentu „Nikdy jsem naše volání po akci neodůvodňoval změnou režimu. Musíme jednat v souladu s podmínkami stanovenými v rezoluci 1441. To je náš právní základ“ (Blair, 2003). Další zmínku o změně režimu jsem

už našel pouze v Blairově projevu v Texasu, a to hned dvakrát.

V případě nutnosti by se mělo jednat o vojenskou akci a pokud to bude nutné a oprávněné, mělo by se jednat o změně režimu. Jakožto britský premiér jsem se účastnil tří konfliktů, které zahrnovaly změnu režimu. Milosević. Talibán. A Sierra Leone (Blair, 2002).

Na půdě Velké Británie tedy o změně režimu jako možné akci Blair opravdu nemluvil.

2.6.2 Diktátor

Jedním z narativů, které Blair často používá je vykreslování Saddáma Husajna, tehdejšího iráckého prezidenta, za brutálního diktátora a hrozbu. Panuje zde tedy narativ demokracie x autoritářství a dobro versus zlo. V téměř všech svých projevech tak dojde k označení Saddáma jako diktátora a jeho režimu jako diktatury. „Mezitím je irácký lid utlačován a udržován v chudobě. Po odchodu Tálibánu je Saddámův režim bezkonkurenčně nejhorším režimem na světě: brutální, diktátorský, s mizerným stavem lidských práv“ (Blair, 2002). Tak mluví o Husajnovi Blair ve svém projevu z 10. 9. 2002, kdy jeho režim označí ještě jednou za ten úplně nejhorší na světě. Tímto vykreslováním hrozby a nepřítele jako absolutního zla se snaží Blair argumentovat pro intervenci. Jinými slovy říká, že Saddámův režim je tak hrozný, že musí dojít k intervenci, což je ale v rozporu s jeho slovy o tom, že nechce změnu režimu.

2.6.3. Zbraně hromadného ničení

Dalším velmi skloňovaným tématem byly zbraně hromadného ničení. Ve svém projevu k parlamentu 10. 4. 2002 Blair říká: „Režim Saddáma Husajna je odporný, vyvíjí zbraně hromadného ničení a tomu musíme zabránit“ (Blair, 2002). Blair se opírá o dokumentaci o Iráku, která byla vypracována roku 2002 pro Labouristickou vládu, a jejíž obsah informující o produkci zbraní hromadného ničení v Iráku, posloužil jako záminka pro invazi. Jak ve svém textu *Who's Afraid of Saddam Hussein? Re-examining the 'September Dossier' Affair* Steven Kettel rozebírá, dokumentace obsahovala značně nepřesné nebo zveličené informace. Blair tedy ve svých projevech opakuje hrozby zbraní hromadného ničení a tím tvrdí, že je Británie pozici, kdy se musí vypořádat s touto hrozbou a přináší režim v Iráku jako otázku národní bezpečnosti (Kettel, 2008).

Dalším narativem, který Blair používá pro legitimizaci války jsou „naše hodnoty“, a

to jmenovitě svoboda, demokracie a spravedlnost. Změnou režimu a šířením našich hodnot se Blair odvolává na morální argument.

Z projevů Tonyho Blaira je jasné, že si režim Saddáma Husajna vybral jako cíl a nenechal se odradit od svého narativu. Od začátku do konce mluvil o hrůzách, které Saddámův brutální diktátorský režim páchá na svých lidech, o zbraních hromadného ničení, kterými ohrožuje bezpečnost každého Brita a důležitých hodnotách, které Britové zastávají a které by měli dopřát i lidem v Iráku. V průběhu času můžeme sledovat jeho postupný vývoj od snahy legitimizovat konflikt skrze rezoluce OSN, když však dojde k selhání v této rovině, předává moc zpátky britské vládě.

Hluboce se obávám, že tyto hrozby se spojí a přinesou naší zemi a světu katastrofu.

Těmto tyranským státům nezáleží na posvátnosti lidského života. Teroristé se využívají v jeho ničení (Blair, 2003).

Dle Blairových výroků jde až o existenční otázku pro Velkou Británii a není možné nejednat. Jaký vliv měl tak vyhocený diskurz, u kterého se později ukázalo, že byl z většiny založen na nepravdě na budoucí britskou zahraniční politiku můžeme sledovat u vztahu Davida Camerona s Libyí.

2.7. Média a sociální kontext doby

V článku *Dilemmas of Discourse: Legitimising Britain's War on Terror* Steven Kettel zkoumá jak, britská vláda, zejména tedy pod vedením Tonyho Blaira využíval diskurzivní strategie k obhajobě své role ve válce proti terorismu v letech 2001 až 2007. Článek se zaměřuje na interpretivistické koncepty víry, tradic a dilemat k analýze politického diskurzu, jak se vytvářel a adaptoval na vyvíjející se události a veřejné mínění (Kettel, 2012).

Článek sleduje vývoj diskurzu New Labouru od důrazu na silné vedení a národní bezpečnost ke kombinaci bezpečností otázky s tou humanitární. Autor zdůrazňuje význam vedení médií a potřebu prezentovat komplexní a ucelený narativ pro udržení podpory veřejného mínění. Článek také pozoruje vývoj technologií v oblasti komunikací, který vedl k nové éře nonstop médií, které diváky informovali 24 hodin 7 dní v týdnu o nejnovějších událostech. Sám Blair uznal, že tempo současné politiky a dohled médií se výrazně zvýšil což vedlo k tomu, že se začal klást větší důraz na to, aby rozhodnutí a strategie vlády byly komunikovány s veřejností s bezprecedentní rychlostí (Kettel, 2012). Labouristická strana se podílela na budování dobrých vztahů s vlivnými médii a novináři, to dle Kettela

zahrnovalo pravidelné schůzky, exkluzivní rozhovory a vytváření sítě provládních komentátorů (Kettel, 2012).

3. Změny ve vládě a intervence v Libyi

3.1 Od Labouristů k liberálům a konzervativcům

Volby do britského parlamentu v roce 2010 znamenaly konec jedné éry. Labouristé pod vedením Gordona Browna ztratili podporu a začala se formovat koalice konzervativců a liberálních demokratů. Co se na první pohled jevilo jako překážka této aliance byla zahraniční politika. Právě v této oblasti tyto dvě strany zaujímaly opačné postoje. David Cameron, ačkoliv by možná rád tvrdil opak byl jednoznačně pro válku v Iráku, zatímco liberálové byli ostře proti což jim mohlo už ve volbách roku 2005 získat podporu voličů v míře, kterou už 60 let neviděli (Garnett, Mabon, Smith 2016, 297). Nakonec se však obě strany shodli na zahraniční politice takzvaného liberálního konzervatismu.

Autoři knihy *British Foreign policy since 1945* se zabývají otázkou problematičtějšího hledání společné cesty v zahraniční politice mezi dvěma stranami koalice. Afghánistán a Irák podle nich vznesl nevyhnutelně otázky na postoj britských politických stran vůči britskému speciálnímu vztahu s Amerikou. David Cameron například tvrdě odsoudil antiamerikanismus a vyjádřil podporu a závazek k atlantické alianci u příležitosti pátého výročí teroristického útoku na Světové obchodní centrum. Na druhé straně jeho koaliční partneři z řad liberálních demokratů upozorňovali ve svém manifestu z roku 2010 na nebezpečí nevyrovnaného vztahu s USA. Nakonec však Konzervativci i Liberální demokraté našli společnou cestu (Garnett, Mabon, Smith 2016, 303).

Nakonec ale vztahy Británie se Spojenými státy nebyly tak kontroverzní. Cameron nebyl Blair a Obama se svému předchůdci chtěl podobat ještě méně. Obama se nakonec od Libye distancoval a vyjádřil zklamání ve francouzsko-britskou operaci (Garnett, Mabon, Smith 2016, 306).

3.2 Projevy Davida Camerona k intervenci v Libyi

Projev z 28.02.2011

Cameron promlouvá k parlamentu a od začátku hovoří o nutné změně politického režimu v Libyi. Zmiňuje rezoluci Rady bezpečnosti OSN, která uvrhla první sankce na

libyjský režim a lidi s ním spojené. Cameron používá označení “vražedný režim” a o Kaddáfim mluví jako o absolutní hrozbě, kterou je potřeba zastavit. Sice podle něj není na Britech, aby rozhodovali o tom, jak má cizí stát fungovat, ale nemůže mlčet, když jsou v Libyi lidem odírána základní lidská práva a západní hodnoty, které však podle Camerona nejsou západní, ale univerzální (Cameron, 2011).

Nesmíme mlčet o našem přesvědčení, že svoboda a právní stát jsou nejlepší zárukou lidského pokroku a hospodářského úspěchu (Cameron, 2011).

Cameron zde po vzoru svého předchůdce používá diskurz legitimizace války, konkrétně je zde opět řeč o morální povinnosti pomoci lidem trpícím pod brutálním režimem, který je v Libyi, ale také je zde myšlenka lidského a ekonomického pokroku prostřednictvím šířením západních hodnot, která připomíná první Blairovy projevy k Iráku.

Premiér mluví o vražedném režimu, který útočí na své vlastní lidi a odírá jim jejich svobody, zmiňuje zmražení majetku, zastavení diplomatických imunit a vyzývá Kaddáfího k odstoupení s tím, že vojenskou intervencí úplně nevylučuje (Cameron, 2011).

Kromě toho v žádném případě nevylučujeme použití vojenských prostředků. Nesmíme tolerovat, aby tento režim použil vojenskou sílu proti svým vlastním lidem. V této souvislosti jsem požádal ministerstvo obrany a náčelníka generálního štábu, aby ve spolupráci s našimi spojenci vypracovali plány na vytvoření vojenské bezletové zóny. Je zřejmé, že se jedná o nelegitimní režim, který ztratil souhlas svého lidu, a náš vzkaz plukovníku Kaddáfimu je jednoduchý: odejděte hned (Cameron, 2011).

Tento jasný vzkaz nám, říká, že eskalace situace už probíhá a pokud hlava státu neodstoupí a neukončí své jednání, dojde k otevřenému konfliktu, což opět připomíná Blairovy zprávy k Husajnovi.

Projev z 18.03.2011

18. března, den po vyhlášení bezletové zóny nad Libyí, kterou odhlasovala Rada bezpečnosti OSN, měl David Cameron další projev v parlamentu. Jako odůvodnění vojenského zásahu používá Cameron rezoluci Rady bezpečnosti OSN 1970, kterou Kaddáfí údajně ignoruje, tím že nezastavil násilí, které státní složky páchali na libyjských civilistech

(Cameron, 2011).

Řekli jsme, že to musí být obyvatelé Libye a širší oblasti, kdo bude žádat o mezinárodní akci. Byl to libyjský lid, kdo prostřednictvím své přechodné národní rady jako první požádal o ochranu před leteckými útoky prostřednictvím bezletové zóny. Nedávno stejný požadavek vznesla i Liga arabských států (Cameron, 2011).

Cameron rámuje vojenskou akci jako přátelskou pomoc a záchranu libyjského obyvatelstva. Zde můžeme vidět další podobnost mezi diskurzem Camerona a Blaira. Oba veřejně mluví o rezolucích OSN jako o hlavním diplomatickém způsobu jednání s představovanou hrozbou a údajnou nečinností nebo odmítání spolupracovat berou jako důvod k intervenci. Zda Saddám opravdu nespolečoval, tak jak to tvrdil Blair, na to jsou názory různé (Chilcot, 2016) stejně tak jako se o dostupných tehdejších datech, která měla Británie o Libyi rozjela později vlna kritiky i přímo od vládních představitelů.

Je zmíněno Benghází, hlavní terč plánovaného útoku Kaddáfího jednotek, intervence byla odsouhlasena mimo jiné hlavně proto, aby bylo zamezeno velkému krveprolití, které politici očekávali po Kaddáfího vzkazu rebelům (Reuters, 2011). Zde proto také Cameron vyvíjí tlak na poslance pro zamezení blížícího se masakru. Cameron taky zdůrazňuje legitimitu celé operace, jednání v mezích rezoluce, podporu mnoha států, a to nejen těch západních (Cameron, 2011).

Můžeme si všimnout, že Cameron narozdíl od Blaira neargumentuje tolik bezpečností Británie. Zbraně hromadného ničení a terorismus byly věci, které podle tehdejšího premiéra ohrožovaly nejen obyvatele Iráku, ale i průměrného britského občana. Cameron, ačkoliv tento argument také zmíní, klade hlavně důraz na bezpečí a svobodu Libyjského lidu a tuto intervenci “prodává” jako humanitární pomoc a záchranu Libye před zlým tyranem, který “brutálně zachází se svým lidem” (Cameron, 2011).

Na otázky, jestli se poučil z Iráku, které během debaty v parlamentu padnou, odpovídá nepřímě, a sám Irák vůbec nezmiňuje ani nepadne žádné slovo o změnách v jednání oproti minulým intervencím. Camerona se během debaty zeptá Jeremy Corbyn, budoucí lídr Labouristů, proč zrovna Libye, když podobnému bezpráví čelí obyvatelé dalších zemí. Cameron zde odpoví argumentem jež kdysi použil Blair: „skutečnost, že nemůžete dělat správné věci všude, neznamená, že byste je neměli dělat nikde” (Cameron, 2011), k

tomu však dodá, že Libye je ojedinělý případ, protože lidé zde povstali proti autoritám a setkali se s násilným potlačením.

Cameron opakuje, že je potřeba postupovat opatrně a dbát na to, aby byly co nejmenší počty civilních obětí, ale je potřeba jednat rozhodně a co nejdříve, aby se předešlo dalším nevinným obětem režimu (Cameron, 2011).

Projev z 21.03.2011

Ve svém projevu z 21. března David Cameron označuje intervenci slovy „nezbytná, legální a správná“.

Tato akce byla nutná, protože bychom se spolu s ostatními měli snažit zabránit diktátorovi, aby použil vojenského násilí proti svým vlastním lidem; byla legální, protože, jak jsme právě probírali, měla podporu Rady bezpečnosti OSN; a podle mého názoru byla správná, protože bychom neměli stát stranou, zatímco on vraždí své vlastní lidi (Cameron, 2011).

Taková odůvodnění používal i Tony Blair pro invazi do Iráku, kromě tedy legálního odůvodnění, protože zelené od OSN se Blair nikdy nedočkal. Motiv diktátora, který ale brutálně terorizuje své vlastní obyvatelstvo a je potřeba ho zastavit v britské zahraniční politice zůstává. V tomto projevu, ale sám premiér zmíní Irák.

“Je to v mnoha ohledech složitější otázka než otázka týkající se Iráku, protože v Iráku jsme byli připraveni vstoupit do země, svrhnout její vládu a nastolit místo ní něco jiného. Takový přístup zde nezvolíme. Říkáme, že existuje rezoluce Rady bezpečnosti OSN o zastavení násilí vůči civilistům a o zavedení bezletové zóny OSN, a pak si libyjský lid musí sám zvolit svou budoucnost. Chtěl bych říci, že dnes mají mnohem větší šanci zvolit si svou vlastní budoucnost než před 24 nebo 48 hodinami (Cameron, 2011).

Ačkoliv tedy Cameron říká, že cílem není změna režimu za režim, který Britové a spojenci určí, ale pouze ochrana obyvatelstva, pozdější vývoj války tyto výroky příliš nepotvrzuje a zpráva britského parlamentu vydaná roku 2016, která měla za úkol vyhodnotit kroky podstoupené v otázce Libye, kritizuje postup a rozhodování tehdejší vlády a označuje intervenci Británie a Francie za selhání v poskytnutí bezpečnosti v zemi (UK Parliament

2016, § 92).

V parlamentní debatě se premiéra opět ptají, tentokrát dokonce jeho spolustraníci, na důležitost intervence vzhledem k nepříjemným zkušenostem z minulosti na což Cameron reaguje zmíněním, jak důležité bylo rychle jednat, a že pomoc Británie si vyžádala přímo Liga arabských států (Cameron, 2011).

Na otázku, jak Cameron zajistí, aby se z Libye nestal další Irák odpovídá slovy:

Moje odpověď je jasná: rezoluce OSN jasně říká, že v Libyi nebude žádná zahraniční okupace. Rezoluce povoluje a stanovuje hranice naší akce. Vylučuje okupační síly v jakékoli podobě na jakékoli části libyjského území (Cameron, 2011).

Zde se Cameron opět opírá o rezoluci Rady bezpečnosti a snaží se všechny ujistit, že zvolený postup je jiný a správný.

„Arabský svět nás požádal, abychom jednali společně s ním a zastavili vyvražďování, a proto bychom měli na tuto výzvu odpovědět“ (Cameron, 2011). Ani Blair, ani Cameron se neštítí používat dost expresivní výrazy pro vyjádření morálního aspektu věci k jejich legitimizaci války.

Dalším motivem z minulosti a z diskurzu o vstupu do Iráku, který se zde objeví, jsou zbraně hromadného ničení. Ačkoliv mezi argumenty pro vyhlášení bezletové zóny a změnu režimu v Libyi se zbraně hromadného ničení skoro nezmiňovaly premiér tento argument zde vytáhne s tím, že ačkoliv byla dohoda o zničení zbraní hromadného ničení, údajně je Kaddáfí nezničil všechny a je potřeba dohlédnout na to, aby se tak učinilo. „Kaddáfí měl všechny možné příležitosti, aby přestal masakrovat své vlastní lidi. Čas červených linií, výhrůžek a posledních šancí skončil“ (Cameron, 2011) a těmito větami Cameron dává jasný signál, že Británie vstupuje do války.

3.3. Závěry z Cameronových projevů

3.3.1. Používání jazyka a rétoriky

David Cameron používal jazyk k legitimizaci vojenské intervence, považoval ji za nezbytnou a morálně ospravedlnitelnou akci. Především když mluvil o hrozbě, kterou představoval Kaddáfí a jeho režim nejen pro obyvatele Libye, ale i pro občany Velké

Británie a budoucnost regionu. V tomto případě tedy Cameron používá stejnou metodu, jako Blair, uvést si to můžeme na těchto příkladech:

Pokud jde o Irák, vím, že se někteří obávají unáhlených akcí. Nemusí. Stejně jako po 11. září budeme postupovat klidně, rozvážně, rozumně, ale rozhodně. Ale nechat Irák vyvíjet zbraně hromadného ničení v hrubém rozporu s nejméně devíti rezolucemi Rady bezpečnosti OSN a odmítnout vrátit zbrojní inspektory, aby mohli řádně vykonávat svou práci, není možné. Saddámův režim je odporný. Je brutální, represivní, političtí odpůrci jsou běžně mučeni a popraveni: je to režim, který bez skrupulí obětuje životy svých občanů, aby se zachoval, nebo rozpoutává války se sousedními státy a používá chemické zbraně proti vlastnímu lidu. (Blair, 2002)

Za prvé, Kaddáfího režim z prokazatelné potřeby ignoroval požadavek rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1970, aby zastavil násilí proti libyjskému lidu. Jeho síly zaútočily na pokojné demonstranty a nyní se připravují na násilný útok na milionové město Benghází, jehož historie sahá 2 500 let do minulosti. Zahájily letecké údery v očekávání brutálního útoku za použití vzdušných, pozemních a námořních sil. Kaddáfí veřejně slíbil, že každý dům bude prohledán a že nebude mít slitování ani slitování. (Cameron, 2011)

Zde můžeme identifikovat diskurzivní strategii apelu na mezinárodní právo a společenství. Blair i Cameron často odkazují na rezoluce OSN a spolupráce s ostatními zeměmi, čímž se snaží posílit legitimitu svých kroků v očích domácí i mezinárodní veřejnosti.

Zejména Blair pak používá historické paralely, použití historických odkazů, na předešlé konflikty, diktátory, situace, se kterými se musely vypořádat v minulosti s cílem vytvoření pocitu naléhavosti a nutnosti jednat. Blair se odvolával na britskou intervenci v Afghánistánu a Kosovu.

V případě Kosova a Afghánistánu jsme nespěchali. Jednali jsme rozumně a uvážlivě, až když byly vyčerpány všechny ostatní možnosti, a s co nejúplnější diskusí. Budeme tak činit i nadále. (Blair, 2002)

David Cameron tuto rétoriku zachoval, ale v kontextu doby opustil tyto konkrétní příklady a pro podporu veřejného mínění stavěl Libyi jako protipól Iráku v rámci průběhu

akce.

Opakuji, že to není totéž jako v Iráku, kde intervence v podstatě svrhla vládu, následně proběhl proces deba'athifikace a my jsme se museli pokusit obnovit to, co zmizelo. Tady se snažíme spolupracovat s Libyjci, kteří si vše zavádějí sami. (Cameron, 2011)

V zápětí však kritiky Iráku relativizuje historickou souvislostí s Bosnou

Mnoho lidí říká: „Nechceme další Irák,“ ale měli bychom naslouchat i těm, kteří říkali: „Nechceme další Bosnu.“ Zabránit masakru bylo za těchto okolností velmi důležité. (Cameron, 2011)

Cameron tady využívá veřejné mínění, které se obrátilo proti intervenci v Iráku, ale zastává vyšší podporu u intervence v Bosně (YouGov, 2013). Stopy Iráku, tedy můžeme najít i v Cameronově diskurzu k Libyi, přesto je zde však vidět jasný vývoj v rétorice od Blaira a celkového přístupu k intervencím. Více než politický diskurz, se ale změnila zejména doba a hlavní názorový proud. Dle analýzy jeho projevů je zřejmé, že si David Cameron odnesl lekce z Iráku a přizpůsobil svou rétoriku kontextu doby.

3.4. Vývoj britské zahraniční politiky od Iráku k Libyi

David Cameron opouští od diskuzí o změně režimu, ale zachovává Blairovu rétoriku a vykresluje Muammara Kaddáfího jako diktátora a absolutní hrozbu. Zatímco projevy Tonyho Blaira se vyznačovaly dost expresivními výrazy k legitimizaci války, Cameron využívá mírnější jazykové prostředky k dosažení svých cílů. Zbraně hromadného ničení z diskurzu zmizely a obavy o bezpečnost obyvatel Velké Británie z terorismu také. Cameron nadále využívá rezoluce OSN jako apel na mezinárodní právo a společenství, zatímco odstupuje od diskurzivní strategie používání historických paralel k vytváření pocitu nutnosti jednat. Cameron tak reaguje na vývoj veřejného mínění a zejména reakci veřejnosti na válku v Iráku, a proto také už nemluví o „našich hodnotách“, které je potřeba přenést do Libye, místo toho tyto hodnoty označuje za univerzální nikoliv západní a celou operaci podobně jako Blair také rámuje jako záchranu obyvatel Libye od diktátora. Používání jazyka a rétoriky si tedy prošlo menším vývojem, ale legitimizace vojenské intervence, démonizace nepřítele, apel na mezinárodní právo a společenství, i ideologické aspekty jako například používání diskurzu k udržování a posilování mocenských struktur a

ospravedlňování použití síly k dosažení geopolitických cílů zde zůstává.

4. Sýrie a vývoj vnímání zahraniční politiky

Sýrie byla další zemí, která byla součástí arabského jara. Masové demonstrace proti dlouholeté vládě rodu Asadů vyeskalovaly v občanskou válku a Syrská arabská republika reagovala na demonstrace a povstání nepřiměřeným násilným odporem, při snaze potlačit revoluci.

Psal se březen 2011 a autoritářský režim, který Sýrii vládl už od roku 1971, kdy se prezidentem stal otec Bašára al-Asada, Hafiz. Syrská vláda používala násilí k potlačení demonstrací prostřednictvím policie, armády a speciálních jednotek. Opozice začala vytvářet ozbrojené uskupení během roku 2011 a v roce 2012 už se konflikt mezi režimem a opozicí proměnil v rozsáhlou občanskou válku. (Britannica)

Vstup Britů do Sýrie nebyl jednoduchý, David Cameron se pokusil schválit vojenskou intervenci už v roce 2013, ale 29. srpna toho roku byl jeho návrh zamítnut v Dolní sněmovně Parlamentu. Důvodem k intervenci mělo být použití chemických zbraní režimem Bašára Al-asada proti svým vlastním občanům v občanské válce. Camerona výsledek hlasování překvapil, ale rozhodnutí, že Britové nechtějí vstoupit do další války respektoval. Za necelých 5 let se však Cameronovu zástupci povedlo vojenskou akci v Sýrii uskutečnit, Theresa Mayová, tehdejší premiérka, získala většinu s návrhem téměř identickým tomu Cameronovému. Zatímco však Cameron hlasoval před zahájením vojenské akce, Mayová se rozhodla tuto debatu vést až po ní.

Hlasování britského parlamentu o podpoře vojenské operace v Sýrii bylo jednoznačné, poslanci rozhodli 285-272, že se nepřipojí k americkému útoku na syrskou infrastrukturu. Proti vládnímu návrhu hlasovalo i 30 konzervativců a 9 liberálních demokratů (UK Parliament, 2013). Od minulých intervencí tak došlo k jisté demokratizaci rozhodovacího procesu, která nakonec ukončila Cameronovy pokusy o další intervenci. Tato "prohra" v parlamentu také mohla znamenat jistou ztrátu Cameronovy autority, zejména v zahraniční politice, kdy se ukázalo, že jeho rozhodnutí nemají podporu ani parlamentu ani všech jeho spolustraníků.

Bylo to právě trauma z výsledků humanitárních intervencí v Iráku a v Libyi, které vedlo britské politiky k velké opatrnosti při rozhodování o další vojenské akci na blízkém východě. V minulosti sice podpora intervencí s časem klesala, ale na jejich počátcích se

těšily většinové podpoře parlamentu (YouGov, 2013). Právě hlasování o Sýrii mělo být bodem prozření, jak pokračovat. Jak dále dělat zahraniční politiku a řešit otázky humanitární intervence.

Theresa Mayová, nová premiérka Spojeného království si z rozhodování britského parlamentu 2013 jednoznačně ponaučení odnesla, a proto aby její návrh o vojenský zásah v Sýrii prošel, rozhodla se demokratický proces schvalování akce v parlamentu vynechat, respektive o něm hlasovat až po vykonání činu.

Humanitární intervence však nebyly tabu ani v období mezi dvěma zmíněnými hlasováními. V letech 2014 a 2015 parlament odsouhlasil dvě vojenské operace pro boj s Islámským státem na území mezi Irákem a Sýrií. Ani negativní zkušenost z Iráku a Libye neodradila Brity od doktríny liberálního intervencionalismu, ale pouze změnila jejich přístup k nim. Vojenské operace tak byly omezené a musely mít na rozdíl od Iráku a Libye jasně definované a splnitelné cíle (Betti, 2020).

Trauma ze selhání v Iráku i Libyi jednoznačně ovlivnilo jednání o intervenci v Sýrii a vedlo k neúspěchu při hlasování pro Davida Camerona v roce 2013, ale jak píše Andrea Betti ve svém článku *Challenging humanitarian intervention in the twenty-first century: British domestic actors and horizontal foreign policy contestation during the Syrian crisis*, víra v úspěch intervence v Libyi byla dříve tak vysoká, že v roce 2012 používal David Cameron Libyi jako příklad inspirace v boji proti diktátorům. Jakmile se ale situace v Libyi proměnila v občanskou válku a budoucnost země nevypadala optimisticky, britská vláda tuto intervenci přestala používat jako vzorný příklad a brzy se v debatách v Parlamentu naopak začala zmiňovat jako ten negativní příklad vedle Iráku (Betti, 2020).

4.1 Proslov Davida Camerona k hlasování o Sýrii

Zatímco diskurz kolem Libye se týkal ochrany Libyjců, které Kaddáfího režim utlačoval a vraždil, debata ohledně intervence v Sýrii se týkala chemického útoku, který podle dostupných informací nařídil prezident Asad (UK Gov, 2018). Použití chemických zbraní jasně porušuje Ženevský protokol z roku 1925 a Úmluvu o zákazu biologických zbraní z roku 1972 nebo Úmluvu o chemických zbraních z roku 1992 (OPCW). David Cameron toto jasné porušení mezinárodních dohod bral jako signál jednat.

Před Parlamentem dnes stojí otázka, jak reagovat na jedno z nejodpornějších použití

chemických zbraní za posledních sto let, které v Sýrii zabilo nevinné muže, ženy a děti. Nejde o to, abychom se postavili na jednu ze stran syrského konfliktu, nejde o invazi, nejde o změnu režimu, a dokonce ani o užší spolupráci s opozicí; jde o rozsáhlé použití chemických zbraní a naši reakci na válečný zločin – o nic jiného. (Cameron, 2013)

David Cameron zde v pár větách jasně a stručně shrnuje situaci. Začíná použitím expresivních výrazů, které jsme už mohli slyšet v jeho projevech k Libyi nebo od Tonyho Blaira k Iráku. Cameron tentokrát jasně říká, jaké jsou motivace a cíle intervence, s tím že tentokrát neusiluje o změnu režimu jako tomu bylo u Kaddáfího, ale o potrestání porušení mezinárodních dohod. Z citace můžeme vidět, že nešťastný vývoj událostí v Libyi se promítl do britské zahraniční politiky. Aniž by zatím zmínil předchozí intervence, Cameron dopředu odpovídá na argumenty, které očekává od kritiků vojenských akcí v Iráku a Libyi.

Hned na začátku svého projevu zmiňuje premiér špatné zkušenosti z Iráku a říká, že si je vědom znepokojení, které tento konflikt v lidech způsobil, ale situace v Sýrii je podle něj jiná. “Neprovádíme invazi. Nehledáme chemické nebo biologické zbraně“ (Cameron, 2013). I zde můžeme vidět rozdíl v diskurzu. Jistý přechod k defenzivě v argumentaci. Premiér v jednom projevu ostře kritizuje režim Asada a vyhrazuje se proti použití chemických zbraní a zároveň říká, jak je situace jiná než v minulosti a že to tentokrát dopadne jinak. Oproti jeho projevům k Libyi nebo Blairovým k Iráku je zde vidět velký rozdíl.

Cameron si je vědom toho, jak se veřejnost dívá na vojenské intervence, a že se od počátku invaze do Iráku hodně změnilo. Poslední britské jednotky opustili Irák 22. května 2011 a vojenské zásahy v Libyi také nepřinesly to co slibovaly, diskurz k Sýrii se tak musel adaptovat na aktuální politické klima, kdy se Britové už horlivě netlačili do dalšího konfliktu. Cameron nekončí ve výkladu rozdílů oproti Iráku, popisuje, že pro akci v Iráku tehdy Británie neměla podporu u mnoha svých evropských partnerů ani Ligy arabských států, to se však změnilo a NATO i Liga arabských států jsou zajedno, že použití chemických zbraní musí být potrestáno.

Jako další argument pro to, že se Sýrie liší od Iráku, považuje britský premiér podporu aktuálního amerického prezidenta.

Barack Obama je muž, který byl proti akci v Iráku. Nikdo by ho v žádném případě nemohl označit za prezidenta, který chce Ameriku zatahovat do dalších válek na

Blízkém východě, ale je hluboce přesvědčen, že důležitá červená linie byla překročena otřesným způsobem, a proto v tomto případě akci podporuje. (Cameron, 2013)

Cameron tedy říká, že tehdejší odpůrci Iráku dnes podporují intervenci v Sýrii, a to je signál, že je použití vojenské akce v tomto případě správné, ačkoliv právě atlantismus byl jedním z hlavních motivů diskurzu o intervenci v Iráku. David Cameron tedy opět stejně jako před deseti lety Tony Blair, využívá podporu od amerického prezidenta jako argument pro intervenci. V roce 2003 možná Barack Obama nepodporoval vojenskou operaci v Iráku, ale tehdejší prezident George W. Bush ano a podpora amerického prezidenta měla mít stejně jako v roce 2003 tak i v roce 2013 důležitým argumentem pro.

OSN je opět klíčovým prostředkem pro schválení intervence. Narozdíl od Libye je zde však zřejmé, že Rada bezpečnosti nikdy neschválí rezoluci proti syrské vládě vzhledem k právu veta, které mají Rusko a Čína, jež udržují dobré vztahy s Asadem a všechny rezoluce namířené proti jeho režimu blokují (Nichols, 2019). To celý proces intervence komplikuje. Souhlas rady bezpečnosti bez jakékoliv opozice, jako tomu bylo například u Libye, znamená široce uznávanou zelenou pro vojenskou akci. Aby intervence měla tedy legitimitu bez souhlasu Rady bezpečnosti, Cameron vymýšlí alternativní kroky. Žádá o to, aby nezávislí OSN inspektoři byli vpuštěni do Sýrie, kde by prošetřili použití chemických zbraní a vyvodili jasné závěry a aby vojenská akce byla odsouhlasena britským parlamentem (Cameron, 2013). Nesouhlas prezidenta Bašára al-Asada s vyšetřováním OSN by Cameron bral jako další potvrzení viny a postup, který zde volí je prakticky identický jako ten, který zvolil Tony Blair u Iráku, když obvinil Saddáma Husajna z vyvíjení a vlastnění zbraní hromadného ničení a odmítání kooperace s OSN inspektory.

V debatě zazní slova, která jsme už slyšeli v minulosti od představitelů vlády a to “správná věc”, “Musíme udělat správnou věc, a to správným způsobem. Musíme se poučit z předchozích konfliktů.” (David Cameron, 2013). Britský parlament tedy opět čelí morální otázce, respektive tak to opět předkládá premiér, nemluví se tolik o tom, jak výhodná je akce pro Británii, ale že je to krok, který je potřeba podniknout pro dobro nás všech. Diskurz legitimizace války se tedy proměnil pouze částečně, vidíme v Cameronových projevech opakující se vzor z let zahraniční politiky New Labouru převedeného do nové éry světové politiky. Cameron zažil výrazný úspěch, když se mu povedlo prosadit intervenci v Libyi v OSN, ale je mu už jasné, že se to nebude opakovat, a tak se musí adaptovat. Jeho projev

k Sýrii tak představuje první výrazný posun britské zahraniční politiky od Iráku a ukazuje i proměnu veřejného mínění.

4.1.1. Posun od Libye k Sýrii

Cameron jasně odmítá změnu režimu v Sýrii a Asada vykresluje jako absolutní hrozbu, zlého diktátora, který použil chemické zbraně na své vlastní lidi. Hlavním tématem projevu jsou chemické zbraně a jejich brutální použití. Britský premiér používá expresivní výrazy a apeluje na mezinárodní právo, které je podle něj nutné dodržet a použití chemických zbraní potrestat (Cameron, 2013).

Celkově je zmíněn Irák v parlamentní debatě přesně sto krát. Z úst Davida Camerona devět krát. Je tedy jasné, že obavy z další intervence, která by mohla dopadnout stejně jako ta v Iráku jsou všudypřítomné.

Isem si hluboce vědom poučení z předchozích konfliktů a zejména hlubokých obav, které v zemi vyvolalo to, co se pokazilo v iráckém konfliktu v roce 2003. Tato situace však není jako Irák. (Cameron, 2013)

Cameron se snaží obhájit před obavami poslanců, ale nároky na podporu humanitární intervence se v britské politice zvedly. Premiér se nadále drží diskurzu, jaký používal před hlasováním v Libyi on sám nebo jeho předchůdce Tony Blair k Iráku. „Jedná se o humanitární katastrofu, a pokud nebudou vyvozeny důsledky, nic nezabrání Asadovi a dalším diktátorům tyto zbraně znovu a znovu používat“ (Cameron, 2013). Změnil se tedy společenský konsenzus a prostředí, ale argumenty pro intervenci zůstávají stejné, Saddám/Kaddáfí/Asad jsou hrozbou pro jejich lid a je potřeba zastavit jejich brutální vraždění občanů a je samotné.

Dovolte mi, abych zdůraznil následující. Dokud bude Asad schopen vzdorovat mezinárodní vůli a budou mu procházet chemické útoky na vlastní lidi, věřím, že bude cítit jen malý tlak na to, aby zasedl k jednacímu stolu, pokud vůbec nějaký bude. Je šťastný, že může pokračovat v zabíjení a mrzačení vlastního lidu, což je součástí jeho strategie, jak vyhrát tuto brutální občanskou válku. Silná reakce na použití chemických zbraní by podle mého názoru mohla politický proces spíše posílit než podkopat. (Cameron, 2013)

David Cameron nemluví o odstranění Asada a jeho režimu, protože mu musí být jasné, že by to v aktuální situaci nikdy neprošlo britským parlamentem. Z oficiální

Chilcotovy zprávy jsme se mohli dozvědět, že to byl americký prezident George W. Bush, kdo diktoval tempo a postup v Iráku (Chilcot, 2016), sám Tony Blair mu tehdy vyjadřoval velkou podporu a dával britsko-americkým diplomatickým vztahům velkou důležitost. Podobně vykresloval David Cameron důležitost podpory od prezidenta Baracka Obamy při postupu v Libyi, v případě Sýrie však dobré vztahy s Amerikou také zmiňuje, zdůrazňuje ale, že za rozhodnutím britské vlády stojí výhradně britský parlament.

Vedli jsme o tom diskuse a americký prezident by si přál mít po boku Spojených států spojence s takovými schopnostmi a partnerstvím, jaké mají Británie a Amerika. Velmi jasně jsme však stanovili, co by Británie potřebovala, abychom se na tom mohli podílet – další kroky v OSN, zprávu inspektorů OSN a další hlasování v této sněmovně. O našich krocích nebude rozhodovat můj dobrý přítel a spojenc, americký prezident; rozhodne o nich tato vláda a hlasování v této Dolní sněmovně. (Cameron, 2013)

4.2 Theresa Mayová a změny v britské politice

Poté co David Cameron opustil post premiéra Velké Británie a vůdce Konzervativců v reakci na Brexit se stala Theresa Mayová druhou ženskou premiérkou Velké Británie v historii. Theresa Mayová se stala britskou premiérkou v krušných časech pro britskou zahraniční politiku. Rozhodnutí vystoupit z Evropské unie přineslo mnoho výzev ať už co se týče budoucnost mezinárodního obchodu, mezinárodních vztahů, bezpečnostních otázek nebo samotného statusu Velké Británie na mezinárodním poli. Zahraniční politika Mayové postrádala během jednání o Brexitu jasný plán a konsenzus mezi poslanci (Barry and Kerr 2023, 93-116). I když prokázala své vůdčí schopnosti zejména v reakci na události jako byla například otrava Sergeje a Julije Skripalových v Salisbury nebo chemické útoky v Sýrii (Barry and Kerr 2023, 110).

4.3 Nové hlasování o Sýrii

I přes snahy dokázat, že se David Cameron poučil z předchozích konfliktů, intervenci v Sýrii si před parlamentem neobhájil a budoucí premiérka Theresa Mayová si z toho vzala příklad. 16. dubna roku 2018 vystoupila před britským parlamentem, aby pronesla projev k vojenskému zákroku, který podstoupila britská armáda společně se Spojenými státy a Francií 14. srpna 2018 jako reakci na použití chemických zbraní v syrském městě Douma o týden

dříve.

V oficiálním stanovisku, které k vojenské akci vydala vláda se píše o humanitární intervenci, která byla provedena za účelem zmírnění utrpení způsobeném použitím chemických zbraní. Legalita zákroku se opírá o jasné důkazy humanitární krize, žádné alternativy k použití vojenské síly a proporcionality při útoku. Britská vláda tvrdila, že diplomatické snahy a sankce selhaly, proto byla vojenská intervence nezbytná ke snížení schopnosti Sýrie používat chemické zbraně a odradit od jejich dalšího použití.

V projevu britská premiérka mluví o selhání snah donutit Sýrii zrušit vývoj chemických zbraní a jak Rusko zamezilo prostřednictvím veta jakékoliv jednání o vyšetřování chemických útoku v Radě bezpečnosti OSN. Pokud by se se Británie měla rozhodovat pouze na základě hlasování Rady bezpečnosti, znamenalo by to, že Rusko má právo veta na britskou zahraniční politiku (May, 2018).

Nešlo o zásah do občanské války ani o změnu režimu: šlo o limitovaný, cílený a účinný úder, jehož cílem bylo zmírnit humanitární utrpení syrského lidu tím, že syrský režim poškodí své chemické zbraně a zabrání jejich použití. (May, 2018)

V diskurzu ohledně druhého hlasování o intervenci v Sýrii se prolínají argumenty z Libye i Iráku. Zbraně hromadného ničení a ukončení utrpení místního obyvatelstva jsou hlavním motivem obhajoby vojenské akce. Mayová tuto intervenci přirovnává k té, kterou podniklo NATO v Kosovu a odmítá, že by ignorovala OSN. „Rozhodla jsem se tak, protože jsem věřil, že je to správné a v našem národním zájmu” (May, 2018). Právě slovní spojení národní zájmy se v projevu dost skloňuje a Mayová uvádí, že s OSN není možné vyřešit problémy v Sýrii kvůli Rusku a jeho roli v podpoře syrského režimu. Poslanci zmiňují, že tato vojenská operace je první své kategorie od vydání Chilcotovy zprávy o Iráku a ptají se premiérky, zda si neodnesla z dokumentu žádná ponaučení na což Theresa Mayová odmítá přímo odpovědět.

Závěr

Tato bakalářská práce měla za cíl zkoumat diskurz vedený britskými premiéry k humanitárním intervencím a zjistit, do jaké míry byl diskurz v průběhu let ovlivněn válkou v Iráku. Jmenovitě jsem analyzoval projevy Tonyho Blaira, Davida Camerona a Theresy Mayové na jednotlivých případech britských intervencí v Iráku, Libyi a Sýrii. Pro svůj výzkum jsem využil kvalitativní metodu pro zkoumání politiky, a to kritickou diskurzivní analýzu, jejíž metody a postupy jsem definoval v metodologické části. Zaměřil jsem se na 4 jednání o humanitární intervenci, které vedli 3 britští premiéři a hledal jsem odpověď na mou výzkumnou otázku. Při mém výzkumu jsem došel k tomu, že irácký diskurz a samotná válka v Iráku vedli ke snížení podpory humanitárních intervencí, a to postupně nejprve v menším množství u diskurzu k Libyi a poté výrazně u Sýrie. Jazykové prostředky a rétoriku, kterou používal Tony Blair po něm převzal David Cameron, zejména tedy demonizaci nepřítele a legitimizaci vojenské intervence morálními argumenty. Došlo i na národní bezpečnost a historické paralely. Po Iráku však politický diskurz k humanitárním intervencím opustily plány o změnách režimu, zbraně hromadného ničení a hrozby terorismu. Cameron pokračoval ve vyhroceném diskurzu za použití expresivních výrazů a postupně zcela opustil od povídání o „našich hodnotách“ které je potřeba šířit, což znamenalo další vychýlení od iráckého diskurzu. Z diskurzu britské zahraniční politiky se postupně vytratil význam atlanticismu, který byl důležitý u Iráku a zejména po Chilcotově zprávě získal negativní konotaci.

Zejména na případech diskurzu u Sýrie lze potvrdit můj argument, že válka v Iráku vedla k větší opatrnosti a většímu počtu nároků na odsouhlasení humanitárních intervencí. Zatímco humanitární intervenci v Libyi David Cameron dokázal obhájit před britským parlamentem bez výrazných problémů a vyhnout se lekcím z Iráku, společenský konsenzus se poté změnil natolik, že stín Iráku se promítl do takové míry v debatách o intervenci v Sýrii v roce 2013, že ji již nebylo možné prosadit, a proto v roce 2018 Theresa Mayová rozhodla o intervenci unilaterálně a hlasování v parlamentu nechala až po samotné vojenské akci. Lze tedy říci, že válka v Iráku měla velký vliv na britskou zahraniční politiku, zejména na diskurz ohledně vojenských intervencí, ačkoliv se jazykové

prostředky, které premiéři používali k jejich prosazení měnili jen málo a postupně.

Summary

This thesis aimed to examine the discourse conducted by British Prime Ministers on humanitarian intervention and to determine the extent to which the discourse has been influenced by the Iraq War over the years. Specifically, I analysed speeches by Tony Blair, David Cameron and Theresa May on individual instances of British intervention in Iraq, Libya and Syria.

For my research, I used a qualitative method for examining politics, namely critical discourse analysis, the methods and procedures of which I define in the methodology section. I focused on 4 negotiations on humanitarian intervention conducted by 3 British Prime Ministers to seek an answer to my research question. My research concluded that the Iraq discourse and the Iraq war itself led to a reduction in support for humanitarian intervention, with a gradual decrease firstly in the discourse on Libya and then significantly on Syria. The language and rhetoric used by Tony Blair has been taken over by David Cameron, in particular the demonisation of the enemy and the legitimisation of military intervention by moral arguments. There was also national security and historical parallels. After Iraq, however, plans for regime change, weapons of mass destruction and threats of terrorism left the political discourse on humanitarian intervention. Cameron continued the discourse using expressive language and gradually moved away completely from talking about 'our values' that needed to be promoted, which marked a further departure from the Iraq discourse. Atlanticism, which had been important with Iraq, gradually disappeared from the discourse of British foreign policy and, especially after the Chilcot Report, acquired a negative connotation.

In particular, the discourse on Syria provides evidence for my argument that the Iraq war has led to greater caution and more demands for approval of humanitarian interventions. While David Cameron was able to defend the humanitarian intervention in Libya to the British parliament without significant problems and avoid the lessons of Iraq, the social consensus changed so much afterwards that the shadow of Iraq was so much a part of the debate on the intervention in Syria in 2013 that it could no longer be pushed through, and so in 2018 Theresa May decided to intervene unilaterally, leaving the parliamentary vote until after the actual military action. It can be said, then, that the Iraq war has had a major impact on British foreign policy, particularly on the discourse around military intervention, although the language used by prime ministers to push for it has

changed little and gradually.

Použitá literatura

Beneš, Vít. „Diskurzivní analýza“, in *Jak zkoumat politiku*, ed. Petr Drulák (Praha: Portál, 2008), 92-124.

Betti, Andrea. “Challenging Humanitarian Intervention in the Twenty-First Century: British Domestic Actors and Horizontal Foreign Policy Contestation during the Syrian Crisis.” *Japanese Journal of Political Science* 21, no. 3 (2020): 125–44.
<https://doi.org/10.1017/S146810992000002X>.

Blair, Tony. "Full Text of Tony Blair's Speech in Texas." *The Guardian*. April 8, 2002.
<https://www.theguardian.com/politics/2002/apr/08/foreignpolicy.iraq>.

Blair, Tony. "Full Text of Tony Blair's Speech." *The Guardian*. January 7, 2003.
<https://www.theguardian.com/politics/2003/jan/07/foreignpolicy.speeches>.

Blair, Tony. "Full Text of Tony Blair's Speech." *The Guardian*. March 17, 2003.
<https://www.theguardian.com/world/2003/mar/17/iraq.politics2>.

Blair, Tony. "Full Text of Tony Blair's Speech." *The Guardian*. March 18, 2003.
<https://www.theguardian.com/politics/2003/mar/18/foreignpolicy.iraq1>.

Blair, Tony. "Full Text of Tony Blair's Speech." *The Guardian*. March 21, 2003.
<https://www.theguardian.com/politics/2003/mar/21/uk.iraq>.

Blair, Tony. "Middle East." *Hansard*. "House of Commons Debate," April 10, 2002, vol. 2001-2002. <https://hansard.parliament.uk/Commons/2002-04-10/debates/db1fd2aa-ce6d-475d-b938-a0d78fa3f051/MiddleEast>.

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia. "Syrian Civil War." *Encyclopedia Britannica*, July 2, 2024. <https://www.britannica.com/event/Syrian-Civil-War>.

Cameron, David. *Hansard*. "House of Commons Debate," August 29, 2013, vol. 566.

Cameron, David. "House of Commons Debate." *Hansard*. "House of Commons Debate," February 28, 2011, vol. 2010-2011.
<https://publications.parliament.uk/pa/cm201011/cmhansrd/cm110228/debtext/110228-0001.htm>.

Cameron, David. "House of Commons Debate." *Hansard*. "House of Commons Debate,"

March 18, 2011, vol. 2010-2011.

<https://publications.parliament.uk/pa/cm201011/cmhansrd/cm110318/debtext/110318-0001.htm#11031850000009>.

Cameron, David. "House of Commons Debate." Hansard. "House of Commons Debate," March 21, 2011, vol. 2010-2011.

<https://publications.parliament.uk/pa/cm201011/cmhansrd/cm110321/debtext/110321-0001.htm#1103219000645>.

Chilcot, John, et al. *The Report of the Iraq Inquiry*. London: The Stationery Office, 2016.

Fairclough, Norman. "Blair's Contribution to Elaborating a New 'Doctrine of International Community'." *Journal of Language and Politics* 4, no. 1 (February 2005): 41-63.

<https://doi.org/10.1075/jlp.4.1.03fai>.

Fairclough, Norman. *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*. Londýn: Routledge, 2003, 2-3.

Garnett, John, and Mabon, David, and Smith, Martin. *British Foreign Policy since 1945*. London: Routledge, 2016.

Kettell, Steven. 2008. "Who's Afraid of Saddam Hussein? Re-Examining the 'September Dossier' Affair." *Contemporary British History* 22 (3): 407–26.
doi:10.1080/13619460701731939.

Kettell, Steven. (2012) *Dilemmas of Discourse: Legitimising Britain's War on Terror*. *The British Journal of Politics and International Relations* 15:2, pages 263-279.

May, Theresa. Hansard. "House of Commons Debate," April 16, 2018, vol. 639.

Nichols, Michelle. 2019. "Russia, Backed by China, Casts 14th U.N. Veto on Syria to Block Cross-Border Aid." Reuters. December 20, 2019.

<https://www.reuters.com/article/world/russia-backed-by-china-casts-14th-un-veto-on-syria-to-block-cross-border-aid-idUSKBN1YO23S/>.

Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons. n.d. "History." OPCW. Accessed July 20, 2024. <https://www.opcw.org/about-us/history>.

Reuters. 2011. „Gaddafi Tells Benghazi His Army Is Coming Tonight", 17. březen 2011.
<https://www.reuters.com/article/markets/oil/gaddafi-tells-benghazi-his-army-is-coming->

tonight-idUSLDE72G2E9/.

UK Government. 2018. "Syria: Reported Chemical Weapons Use – Joint Intelligence Committee Letter." GOV.UK. February 7, 2018.

<https://www.gov.uk/government/publications/syria-reported-chemical-weapons-use-joint-intelligence-committee-letter>.

UK Parliament. 2013. "Commons Debate on Syria." Parliament.uk. August 29, 2013.

<https://www.parliament.uk/business/news/news-by-year/2013/august/commons-debate-on-syria/>.

UK Parliament. 2016. "Libya: Examination of intervention and collapse and the UK's future policy options."

<https://publications.parliament.uk/pa/cm201617/cmselect/cmfaff/119/119.pdf>.

VÁŠKA, Jan. Ideový rámec britské zahraniční politiky za vlády New Labour. Praha, 2016. 252 s. Disertační práce (Ph.D.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra německých a rakouských studií. Vedoucí disertační práce Prof. PhDr. Jiří Pešek, CSc.

van Dijk, T. A. 1993. "Principles of Critical Discourse Analysis." *Discourse & Society* 4 (2): 249-283. <https://doi.org/10.1177/0957926593004002006>.

Vickers, Rhiannon. *The Labour Party and the World, Volume 2: Labour's Foreign Policy since 1951*. Manchester: Manchester University Press, 2011.

Williams, Paul D. *British Foreign Policy under New Labour*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2005.

YouGov. 2013. "Remembering Iraq." YouGov.co.uk. March 18, 2013.

<https://yougov.co.uk/politics/articles/12483-remembering-iraq>.